

A DSA–WDS Partnerség Munkacsoport eredményei a Közös Tanúsítás Testbed alapján

A Munkacsoport¹ következő tagjai járultak hozzá a jelen dokumentum létrehozásához:

Michael Diepenbroek, Ingrid Dillo², Rorie Edmunds², Françoise Genova, Hervé L'Hours², Wim

Hugo, Varsha Khodiyar, Jean-Bernard Minster, Mustapha Mokrane, Eleni Panagou, Lesley

Rickards (társelnök), Paul Trilsbeek, Mary Vardigan (társelnök)

Tartalom

[Köszönetnyilvánítás](#)

[Bevezető](#)

[A testbed célja és módszertana](#)

[Önkéntesek](#)

[Általános eredmények](#)

[Következtetések](#)

[Közös követelmények](#)

[Háttérinformációk](#)

[Kontextus](#)

[Szervezeti infrastruktúra](#)

I. [Küldetés/Hatókör](#)

II. [Engedélyek](#)

III. [Hozzáférés folytonossága](#)

IV. [Titoktartás/Etika](#)

V. [Szervezeti infrastruktúra](#)

VI. [Szakértői útmutató](#)

[Digitális objektumok kezelése](#)

VII. [Adatok integritása és hitelessége](#)

VIII. [Értékelés](#)

IX. [Dokumentált tárolási eljárások](#)

X. [Megőrzési terv](#)

XI. [Adatminőség](#)

XII. [Munkafolyamatok](#)

XIII. [Adatok megtalálása és azonosítása](#)

XIV. [Adatok újrafelhasználása](#)

[Technológia](#)

XV. [Technikai infrastruktúra](#)

XVI. [Biztonság](#)

[További információk és a kérelmező visszajelzései](#)

XVII. [További információk](#)

XVIII. [A kérelmező visszajelzései](#)

[A melléklet: Kifejezések jegyzéke \(Forrás: OAIS\)](#)

[Az OAIS kifejezések jegyzékében nem szereplő kifejezések](#)

¹ A Munkacsoport tagjainak részletes felsorolását lásd [itt](#).

² Elsődleges szerző.

Köszönetnyilvánítás

A MCS azzal szeretné kezdeni a dokumentumot, hogy nagy köszönetet mond minden önkénteseknek azért a munkáért, amit a testbed válaszaik elkészítésével töltek; rendkívül segítőkészen hoztak lényeges információkat a MCS tudtára. Különösen a következő szervezeteknek szeretnénk köszönetet mondani, akik beleegyeztek, hogy megemlítsük a nevüket a jelentésben, és így megfelelően elismerhessük őket:

- Flanders Marine Institute
- GESIS Data Archive for the Social Sciences
- International Service of Geomagnetic Indices
- WDC - Geomagnetism, Kiotó
- WDC - Meteorology, Asheville

Bevezető

RDA esetenyilatkozatában a Repository Audit and Certification DSA – WDS Partnerség Munkacsoport (MCS) által meghatározott egyik célkitűzés a következő volt:

Közös testbed és az azt körülvevő szervezeti keretek létrehozása szakértői értékelésre és tanúsításra... [abból a célból,] hogy gyakorlati rálátást nyújtson a javasolt közös WDS-DSA jegyzékről és ellenőrzési folyamatról, ezzel lehetővé téve ezen eljárások folyamatos fejlesztését. A testbed irányítását a DSA Igazgatótanács és a WDS Tudományos Bizottság végzi. Értékelők körét fogják kialakítani a kialakított közös eljárások felállításához.

A kitűzött cél tehát együttes erőfeszítés volt egy közös testbed és értékelői kör létrehozására a DSA-WDS Partnerség MCS által kialakított Közös Követelmények Jegyzéke gyakorlati megvalósítása érdekében.

Mivel a folyamat maga nem osztható meg kézzel fogható eredmény formájában, az alábbi jelentés testesíti meg az elvégzett munkát, és írja le a testbed módszertanát a Közös Követelmények és Eljárások általános következményeit a testbed eredmények MCS általi értékelése alapján, valamint a beérkezett megjegyzések alaposabb áttekintését és az egyes Közös Követelmények kiemelt kérdéseit.

Célok és módszertan

A testbed gyakorlat elvégzésének a fő okai a következők voltak

1. Reagálás a kritikákra és a Követelmények módosítása szükség esetén.
2. A gyakorlatban lehetségesen előforduló választípusok vizsgálata. A kérdések érthetőségére és a valószínű válaszokra vonatkozó feltételezések a tervezési folyamat során soha nem elégségesek. Csak alapos felhasználói teszteléssel lehet értékelni a folyamat valós élményét.
3. A Közös Tanúsítás kétoldalú jellegének biztosítása annak meghatározásával, hogy adott szervezet a DSA, az ICSU-WDS vagy mindkét testület szerint alkalmas-e tanúsításra a Közös Követelmények kitöltése révén.

Így tehát próbaüzemként funkcionál a teljes folyamatot elejétől a végéig, mintha DSA-WDS tanúsítást adnánk ki.

A testbed lefolytatásához a MCS létrehozott egy Google Űrlapot a Közös Követelmények Jegyzéke alapján a tesztelő válaszainak rögzítéséhez; az Űrlaphoz tartozó táblázat lehetővé teszi a MCS számára, hogy egyszerűen értékelje az önkéntesek válaszait egyénileg vagy csoportként együttesen összehasonlítás céljából.

A DSA és a WDS ezt követően megkereste a Tagokat a hozzájuk tartozó közösségekben, hogy „méréssék meg magukat” a Közös Követelmények szerint; konkrétan a gyakorlat során a két szervezet önkéntesei válaszoltak a Közös Követelményekre, és válaszaikat a MCS minden tagja átolvasta az alábbi szempontokból:

- Tiszta összehasonlítás. Az egyes Követelményekhez adott válaszok tartalmazzák az elvárt információ típusokat, és a bizonyíték elfogadhatóan következetes?
- Értékelés. A repozitórium megkapná a tanúsítványt a válaszok alapján?

Ezen kívül a MCS úgy döntött, hogy mindegyik alkalmazáshoz kiválaszt két értékelőt – egyet a DSA-tól, egyet a WDS-től -, hogy részletesebb, formálisabb értékelést végezzenek el, és potenciálisan megadják a

teszten résztvevő szervezeteknek a WDS tagságot és a DSA tanúsítványt is. Ez a formális értékelés a jelentés írásakor még nem kezdődött el, és eredményei a jelen munka hatókörén kívül esnek; ugyanakkor itt megemlíjtük, hogy kiemeljük azt a folyamatot, amit a szervezetek a közös értékelői testület és kör létrehozása érdekében folytatnak a megszületendő DSA-WDS tanúsítási szabványhoz.

Testbed önkéntesek

A DSA Testület két tesztelőt keresett meg, egyikük sem angol anyanyelvű. A MCS különösen gondosan ügyelt arra, hogy figyelembe vegyék a nem angol anyanyelvűeket is a Közös Követelmények létrehozásakor, ezért fontosnak találta, hogy legalább egy nem angol anyanyelvű beszélő is válaszokat adjon a Követelményekre.

Az ICSU-WDS négy WDS Tagszervezetet nevezett meg a testbedhez, mivel úgy ítélte meg, hogy ez jobban reprezentálja a Tagjait, és ezért hasznosabb a MCS szempontjából. Ezek az önkéntesek képviseltek: egy, a korábbi World Data Centre szerinti szervezetet; egy, a korábbi Csillagászati és Geofizikai adatelemzési Szolgálatok Szövetsége (FAGS) szerinti szervezetet; egy olyan szervezetet, amely egyik fenti rendszerhez sem tartozott; és egy Európán/Észak-Amerikán kívüli szervezetet. A MCS úgy vélte, hogy különösen értékes felmérni egy adatszolgálat által nyújtott bizonyítékokat, amelyeket azután hozzá lehet adni a Közös Követelményeknél alkalmazott, kontrollált szókincshez.

Általános eredmények

A következő oldalakon a Közös Követelmények egy verzióját közöljük, amelyekhez a MCS megvizsgálta az egyes Követelményekhez érkezett megjegyzéseket és bizonyítékokat. A MCS minden esetben megkísérelt megfelelő válaszokat adni/intézkedéseket hozni, amelyek felülvizsgálat után bekerülhetnek a Közös Követelmények közé és az Eljárások dokumentumaiba. Ezeket a dokumentumokat a DSA és a WDS mint a közös Alaptanúsítási Szabvány Megbízható Repoitóriumoknak első hivatalos verziójaként fogja kezelni.

Az is egyértelmű a testbed alapján, hogy miközben a jelenlegi útmutató módosított verziói megtarthatók a Követelmények mellett, különálló *Kiegészítő Útmutató Kérelmezőknek* is szükséges, hogy további, sokkal részletesebb információkat adjon, amelyek vagy túl hosszúak vagy túl komplexek lennének ahhoz, hogy a Követelmények dokumentumába kerüljenek. Ezt a Kiegészítő Útmutatót a jövőbeli közös Tanúsítási Hatóság hozhatja létre (amikor létrejön), és valószínűleg az alábbiakat tartalmazná (néhányat vagy az összeset):

- Tanácsok arra vonatkozóan, hogyan lehet kialakítani és fenntartani minimális, mégis legjobb gyakorlatokat, nyilvános nyilatkozatokat, amelyeket fel lehet használni a Követelményekre vonatkozó bizonyítékok alátámasztására. A MCS tisztában van vele, hogy nem minden információt lehet nyilvánossá tenni biztonsági szempontok miatt, és ezt tekintetbe is veszi a folyamat során. A DSA és a WDS további megbeszéléseit igényli, hogy a weboldalak linkjei idővel változhatnak, mivel ez többek között az repoitórium megbízhatóságát is érintheti.
- A Követelményekre történő válaszadáshoz összegyűjteni szükséges szervezeti ismeretek körének további meghatározása.
- A különböző típusú metaadatok világosabb magyarázatára fogunk törekedni, és diagram készül ebből a célból. A metaadatok gyakran szerepelnek a Közös Követelmények leírásában, és ez ismétlődőnek hathat, de ez elkerülhetetlen, mivel az adatok felügyeletéhez metaadatok szükségesek.
- Az R0 (Kontextus) fejezetben felsorolt gondozási szintekre vonatkozó, jogos aggály megválaszolása, mely szerint egy repoitórium nem feltétlenül képes megítélni az adatok pontosságát. A MCS azt javasolta, hogy rövid leírásban kellene tisztázni a technikai minőség megfelelő adatgondozási gyakorlathoz tartozó értékelésének feladata és a kutatási minőség kérdése közötti különbségeket. Az utóbbi a megbízható digitális repoitórium alaptanúsításának hatókörén kívül esik.
- A további adatszolgáltatásokat végző, és a gyűjtött adatok „korai verzióit” esetlegesen kezelő, illetve a tisztán csak adattárolási funkciót betöltő repoitóriumok eltérő megközelítése és elvárásai az értékeléssel kapcsolatban. Az repoitóriumok közötti ilyen megkülönböztetést a MCS komolyan figyelembe veszi, és ezzel tovább foglalkozik a DSA és a WDS közötti jövőbeli megbeszélések során (esetlegesen az RDS/WDS Digitális Repoitóriumok Tanúsítása IG-vel együttműködésben).

- Azt, hogy az repozitóriumok között továbbra is rendkívül nagy különbségek vannak a formális folyamatdokumentációk szintje között. A WDS és a DSA is tudatában van ennek korábbi tapasztalatok révén, és egységesebb minimális elvárásokat szeretne, de tisztában vagyunk vele, hogy ez nagy kihívás ilyen sokféle szervezet esetében.

Következtetések

A testbed a WDS és a DSA számára szilárd alapot nyújtott a közös további munka számára. A megállapítások eredményeként módosított és kiegészítő útmutatót is kívánunk nyújtani, és olyan folyamatot kínálni, amely teljes mértékben támogatja a kérelmezőket. Konkrétan a következő feladatok az alábbiak lesznek:

- Eszközök és egyéb kiegészítő anyagok nyújtása, amelyek megfelelnek az ellenőrzési folyamat titoktartási követelményeinek, illetve a bizonyítékok nyilvános bemutatásának.
- A Követelmények interdiszciplináris jellegének tisztázása, különös tekintettel azon etikai megfontolások ismertetésére, amelyek csak tudományos adatok egy alcsoportjára vonatkozhatnak.
- A szervezet fogalmára vonatkozó leírások további meghatározása, hogy lehetséges legyen a csapatok és partnerségek bevonása is, a kiszervezési szolgáltatásokra vonatkozó formálisabb rendelkezésekkel szemben.
- Tudatni az értékelőkkel a kérelmezők értékelésekor, hogy a finanszírozás folytonossága ritkán garantált, és ezt kell egyensúlyba hozni a stabilitás igényével.
- Átgondolni, hogy az R17 (További információk) inkább a Követelmények nyitó, kontextusra vonatkozó részéhez (azaz az R0-hoz) tartozzon-e.
- Még inkább kiegészíteni és elmagyarázni az adatkezelés és az OAIS repozitórium koncepcióját, ami nem biztos, hogy minden kérelmező számára ismert.

A Közös Követelmények és Eljárások kialakítása egy folyamat, és a MCS nem is számíthatott arra, hogy elsőre minden tökéletesen a helyére kerül. Most, hogy a MCS áttekintette a testbed nyomán érkezett visszajelzéseket, ezeknek megfelelően áttekinti a Közös Követelményeket, majd a véglegesített RDA terméket átveszi a DSA és az ICSU-WDS. Onnan kezdve a két szervezet folytatja a közös munkát a Követelmények és Eljárások tökéletesítése érdekében, és rendszeresen megvizsgálják, hogy szükséges-e a finomhangolás a területen zajló változások tükrében. A MCS nagyra értékeli, hogy lehetősége nyílt ezt a munkát a Research Data Alliance keretei között elvégezni; a Közös Tanúsítás létrehozásának ötlete is a szervezet égisze alatt indult el, és az RDA inspirálta a DSA-t és az ICSU-WDS-t, hogy együtt valósítsák meg ezt az alaptanúsítási szabványt. A két szervezetnek most az eddigi erőfeszítéseik eredményeit felhasználva kell további akkreditációkat ösztönözni, növelni a közösségre gyakorolt hatást, és folytatni a közös tanúsítási keretrendszer fejlesztését és a megbízható repozitóriumok szolgáltatását.

Közös követelmények

Testbed eredmények – A Közös Követelmények Folyamata

Válogatott általános megjegyzések a tesztelőktől

- ‘Világos és érthető’.
- ‘A felépítése megfelelőbbnek tűnik’.
- ‘Nagyobb a hangsúly a dokumentált eljárásokon és terveken’.
- ‘Összességében egyszerűbb megfelelni a közös követelményeknek, de néhány részletesebb leírást és bizonyítást igényel’.

MCS megjegyzései a felmerült kérdésekhez

- Átfedések a kérdések között.
Bár bizonyos mértékig elkerülhetetlen, minimálisra kell csökkenteni az ismétlődéseket, és az anyagot ezt szem előtt tartva kell áttekinteni.
- Metaadat információk kérésére vonatkozó, ismétlődő kérések.
Megfontolás tárgyává tehetjük, hogy vagy tisztázzuk a szükséges metaadatok típusait (ez mindig kockázatos, mert az adminisztrációs, megőrzési, leíró és egyéb metaadatok között átfedések vannak, és a helyi körülményektől is függenek), vagy átgondoljuk a „metaadat” kifejezés használatát, és egyértelműbb alternatívákat keresünk.
- A Google Űrlap és a kapcsolódó PDF űrlap használatával kapcsolatos tapasztalatok, beleértve a Követelmények kezdeti áttekintésének bemutatását, a munkatársakkal való megosztás szükségességét, formázás nyújtását és jobb navigációs és leadási opciók biztosítását.
Ezekkel a kérdésekkel foglalkozni fogunk a Közös Tanúsítás folyamatához tartozó kiegészítő eszközök jövőbeli fejlesztése során.
- Válaszok maximális hossza.
A meglévő DSA kérelmezők esetében a bizonyítékok nyilvánosak, és ez útmutatót jelent a várható terjedelemmel kapcsolatban. Ugyanakkor a leadott anyagok között nagyok az eltérések (pl. a kiszervezésnél jelentős kiegészítő anyag lehet szükséges). Átgondoljuk a maximális terjedelem ajánlását további tesztek után – de nem feltétlenül technikai kényszerítésről lenne szó.
- Kötelező témák és súlyozásuk
További magyarázatot fogunk adni a bevezetőhöz annak tisztázására, hogy a Követelmények kötelezőek, és nincs eltérő súlyozásuk, mindegyik különálló elem.

Háttér információk

Kontextus

R0. Kérjük, határozza meg az repozitórium kontextusát.

– **Repozitórium típusa.** Válasszon az alábbiak közül³:

- Domain- vagy tárgyalapú repozitórium
- Intézményi repozitórium
- Országos repozitórium rendszer, beleértve a kormányzati repozitóriumokat
- Publikációs repozitórium
- Könyvtár/Múzeum/Levéltár
- Kutatási projekt repozitóriuma

³A szakirodalmat megvizsgálva a MCS Armbruster & Romary [ezen írását](#) használta kiinduló pontként, amikor ellenőrzött ontológiaiaként összeállította az adattár kategóriák listáját. A listát ezt követően a MCS és az [RDA–WDS Publishing Data Cost Recovery for Data Centres](#) együttműködésében finomították. A szabadon kitölthető „Egyéb” opció a lista jövőbeli fejlesztése céljából szerepel.

- Egyéb (Kérjük, részletezze)

– Az Repozitórium Célközösségének leírása

– Elvégzett gondozás szintje. Válasszon az alábbiak közül⁴:

- A. Leadott tartalom változtatás nélküli terjesztése
- B. Alapszintű gondozás – pl. gyors ellenőrzés, alap metaadatok vagy dokumentáció hozzáadása
- C. Magasabb szintű gondozás – pl. konvertálás új formátumokba, dokumentáció javítása
- D. Adatszintű gondozás – a C ponttal egyező, de a leadott adatok további szerkesztésével a pontosság érdekében

- Kiszervezési partnerek. Kérjük, sorolja fel, ha vannak ilyenek.

Válasz

Útmutató:

Az repozitórium értékeléséhez az értékelőknek szükségük van olyan információkra, amelyek kontextusba helyezik az repozitóriumot. Kérjük, válasszon a megadott lehetőségek közül, és adja meg a szükséges információkat a Kontextus követelménynél szereplő pontokhoz.

(1) Repozitórium típusa. Ez a pont segít az értékelőknek megismerni az repozitórium által betöltött funkciót. Válassza ki az repozitórium típusához leginkább illő választ (jelölje meg az összes érvényes választ). Amennyiben egyik kategória sem megfelelő, újabb típust is meghatározhat.

(2) Az repozitórium célközössége. Ez a pont annak felmérésére szolgál, hogy az repozitórium hogyan működik együtt és kommunikál a célközösségével. Ügyeljen rá, hogy a válasz konkrét legyen, például „kvantitatív társadalomtudományi kutatók és oktatók”.

(3) Gondozás szintje. Ennek a pontnak a rendeltetése annak feltárása, hogy az repozitórium a tartalmait változtatások nélkül nyújtja az adatfogyasztóinak, vagy az repozitórium értéket ad az adatokhoz a tartalmak valamilyen módon történő feljavításával. Ennek ismerete hozzásegíti az értékelőket a további tanúsítási követelmények kiértékelésében.

(4) Kiszervezési partnerek. Kérjük megadni azon Kiszervezési Partnerek listáját, amelyekkel a szervezetük együttműködik, leírva a kapcsolatuk jellegét (szervezeti, szerződéses, stb.) és azt, hogy a Partner átesett-e Megbízható Digitális Repozitórium értékelésen. Az ilyen partnerek közé tartozhatnak a teljesség igénye nélkül: olyan intézmény által nyújtott szolgáltatások, amelynek a szervezetük részét képezi, mások által többpéldányos redundancia keretében biztosított tárolás, illetve tagság olyan szervezetekben, amelyek elláthatják az adatgyűjteményük felügyeletét, ha üzletmenet-folytonossági probléma lép fel. Ezen kívül kérjük, sorolják fel azokat a tanúsítási követelményeket, amelyekhez a Partner biztosítja az összes releváns funkciót/szolgáltatást vagy azok egy részét, beleértve az esetlegesen érvényben lévő szerződéseket, illetve szolgáltatási szintre vonatkozó megállapodásokat. Mivel a kiszervezés szinte minden esetben részleges, ezen kívül is be kell nyújtaniuk azon tanúsítási követelményekre vonatkozó megfelelő bizonyítékokat, amelyeket nem szerveznek ki, illetve az adatok élettartamának azon részére vonatkozóan, amelyek a szervezetük ellenőrzése alá tartoznak.

⁴Hasonlóképpen a MCS hozta létre ezt az ellenőrzött ontológiát az [RDA–WDS Publishing Data Cost Recovery for Data Centres](#) közreműködésével. Idővel ez a lista is változhat az Adatminőségre vonatkozó R11-re adott válaszok szerint, ahol a gondozást a kérelmező részletesen bemutathatja.

Testbed eredmények

MCS megjegyzései a felmerült kérdésekhez

- Hely biztosítása a kontextusra vonatkozó további információkhoz a feleletválasztásos kritériumoknál. *Lehetőséget fogunk biztosítani megjegyzések hozzáfűzésére a feleletválasztásos kritériumoknál, mivel ez segíti a jövőbeli fejlesztésüket.*
- Repoitórium típusok leírásai. *Definíciókat fogunk hozzáadni a kifejezések jegyzékéhez a feleletválasztásos kritériumok között szereplő kifejezésekre.*
- A magasabb szintű gondozás az „új formátumok létrehozása” az adatbevitel során vagy a logikai migrációs folyamat? *A félreérthetőség itt az „új formátumok létrehozása” megfogalmazásból ered. Ennek fényében ezt az „konvertálás új formátumokba” megfogalmazásra fogjuk cserélni, ami reményeink szerint világosabbá teszi a mondanivalónkat.*
- A „Kiszervezési partnerek” egyértelműsítése. Általánosságban nem egyértelmű annak az ellenőrzése, hogy a Kiszervezési partner átesett-e Megbízható Digitális Repoitórium értékelésen. *További magyarázatot fogunk nyújtani a kiszervezéshez és a szükséges bizonyítékokhoz; megjegyezzük, hogy ez egy komplex kérdéskör, melynél a szervezetek esetenként belső intézményi partnerekre támaszkodnak, vagy teljes körű szerződéses viszonyban állnak harmadik féllel. A szervezet által átadott minden információ alátámasztja ennek a körülménynek a megismerését, és ezért azon Partnerek preferáltak, akik rendelkeznek a vonatkozó minősítésekkel/tanúsítványokkal – beleértve többek között a DSA vagy WDS tanúsítványokat -, de nem követelmény, hogy tanúsítva legyenek.*
- Az adatok szerkesztése ellentmond az R7 (Adatok integritása és hitelessége) követelménynek. Egy repoitórium nem ítélezhető a pontossággal kapcsolatban, és az adatokat csak az adatok elhelyezőjének/szellemi jogtulajdonosnak a kérésére szerkesztheti. *A „gondozás szintjei” definíciók fölött a következőket fogjuk kiegészítésként hozzáadni, hogy (1) nincs ellentmondás az integritás megkövetelése és az adatok terjesztési példányainak módosítását érintő gondozás vállalása között, és (2) csak kellő képzettséggel rendelkező kurátorok végezhetik az adatszintű gondozást: „A gondozás minden szintje azt feltételezi, hogy az eredetileg leadott adatokat változatlan formában megőrzik, és szerkesztésre csak az eredeti adatok másolataiban kerül sor. A megjegyzéseknek/szerkesztéseknek az adatokat szolgáltatókkal kötött engedély feltételeit kell követniük, a gondozást lefolytató személyek készségszintjén belül.”Fontolóra vesszük a „szerkesztés” helyett a „megjegyzések hozzáfűzése/szerkesztés” alkalmazását is.*

Szervezeti infrastruktúra

I. Küldetés/Hatáskör

R1. Az repoitórium kifejezett küldetése, hogy hozzáférést biztosítson a hozzá tartozó adatokhoz, és megőrizze azokat.

Megfelelési szint

Válasz

Útmutató:

Az repozitóriumok felelősséget vállalnak a digitális objektumok gondozásáért, valamint azért, hogy az anyagokat megfelelő ideig megfelelő környezetben tárolják. Az adatokat elhelyezőknek és a felhasználóknak tisztában kell lenniük azzal, hogy az adatok megőrzése és az azokhoz való folyamatos hozzáférés biztosítása az repozitórium kifejezett feladata.

Ehhez a Követelményhez kérjük az alábbiak ismertetését:

- Ennek a szerepnek a kifejezett meghatározása a szervezetük küldetésnyilatkozatából, és linkek csatolása.
- Az adott küldetésnyilatkozathoz a szervezetenél tartozó jóváhagyási szint (pl. jóváhagyott nyilvános nyilatkozat, a finanszírozók által kijelölt szerepek, irányító testület által aláírt üzletpolitikai nyilatkozat).

Testbed eredmények

MCS megjegyzései a felmerült kérdésekhez

- Az „Ennek a szerepnek a kifejezett meghatározása” mondatból a „szerep” tisztázása.
Fontolóra vesszük a „Kérjük, mellékeljenek csatoljanak nyilatkozatokat (linkekkel), amelyek kifejezetten utalnak a szervezetük azon küldetésére, hogy adatokat megőrizzenek és azokhoz hozzáférést biztosítsanak” mondat használatát.
Ezen kívül további támogatást igyekszünk nyújtani a szervezet hatáskörének meghatározásánál (azzal kapcsolatban, hogy egy adott szervezeten belül melyik „adatgyűjtő” vagy „szolgáltató” „szervezet” kéri a tanúsítást), és hogyan viszonyul ez a kiszervezés eseteihez.

II. Engedélyek

R2. Az repozitórium minden, az adatokhoz való hozzáférésre és adathasználatra vonatkozó engedélyt fenntart és ellenőrzi azok betartását.

Megfelelési szint

Válasz

Útmutató:

Az repozitóriumok feladata fenntartani minden, az adatokhoz való hozzáférésre és adathasználatra vonatkozó engedélyt, azokat kommunikálni a felhasználók felé, és ellenőrizni a betartásukat. Ez a Követelmény vonatkozik az repozitórium által meghatározott hozzáférési előírásokra és vonatkozó engedélyekre, valamint az adott ágazatban esetlegesen érvényben lévő, általánosan elfogadott etikai kódexekre, a tudás és információk cseréjére és megfelelő használatára vonatkozóan. Ehhez a követelményhez kérjük meghatározni:

- A használatban lévő felhasználási megállapodásokat.
- A felhasználás feltételeit (terjesztés, rendeltetésszerű használat, érzékeny adatok védelme, stb.).
- A hozzáférési és felhasználási feltételek be nem tartása esetén végrehajtott intézkedések dokumentációját. Ezt a Követelményt az R4 (Titoktartás/Etika) követelménnyel együtt kell értelmezni, amennyiben etikai és titoktartási rendelkezések vonatkoznak az engedélyekre.

Testbed eredmények

MCS megjegyzései a felmerült kérdésekhez

- Az „ellenőrizni betartásukat” megfogalmazás tisztázása. A WDS tagoknak elvben Nyílt Adatokkal kell rendelkezniük.

A DSA számos tagja hirdeti a Nyílt Adatok koncepcióját, de jogi, illetve etikai okokból kontrollálnia kell a hozzáférést néhány/miniden adatgyűjteményüknél. A „Nyílt” önmagában nem jelent teljesen nyilvános adatokat a felhasználóra vonatkozó feltételek teljes hiányával, de ha ez így van egy egész adatgyűjteménynél, a kérelmező ezt leírhatja. Sok más esetben az adatok lehetnek „nyíltak”, de a kérelmező meghatározhatja a felhasználási feltételeket, például hivatkozás megkövetelésével vagy arra vonatkozó megállapodással, hogy minden másodlagos elemzést egyező „nyílt” feltételekkel kell hozzáférhetővé tenni.

Az értékelők arra fognak bizonyítékot keresni, hogy a kérelmező megfelelően ellenőrzi adatgyűjteménye hozzáférési kritériumait, illetve arra, hogy a vonatkozó engedélyeket és folyamatokat megfelelően kezeli.

III. Hozzáférés folytonossága

R3. Az repozitórium folytonossági tervvel rendelkezik az adatbázisaihoz való folyamatos hozzáférés és az adatok megőrzése érdekében.

Megfelelési szint

Válasz

Útmutató:

Ez a Követelmény azokra az érvényben lévő intézkedésekre vonatkozik, amelyek jelenleg és a jövőben biztosítják az adatbázisok hozzáférését és rendelkezésre állását.

Ehhez a Követelményhez kérjük meghatározni:

- Az adatbázisok esetében vállalt felelősség szintje, beleértve a garantált megőrzési időszakot.
- A középtávra (három-öt évre) és hosszú távra (> öt évre) érvényben lévő tervek, amelyek biztosítják az adatok folyamatos rendelkezésre állását és hozzáférhetőségét. Különösen fontos meghatározni a változó körülményekre adott válaszintézkedéseket és a hosszú távú tervezést, megjelölve a tevékenység áthelyezésének, másik szervezethez történő átvezetésének, illetve az adatbázisok tulajdonosokhoz (azaz az adatok előállítóihoz) való visszaszolgáltatásának lehetőségeit. Például mi fog történni a finanszírozás megszűnésekor, ami előfordulhat a finanszírozás váratlan visszavonásakor, a finanszírozás tervezett megszűnésekor időben korlátozott projekt esetén, illetve a gazdaintézmény érdeklődésének megváltozásakor?

Az ehhez a Követelményhez tartozó bizonyítékoknak inkább a felügyelethez kell kapcsolódnia, mint a technikai információkhoz, amelyekre az R10 (Megőrzési terv) és az R14 (Adatok újrafelhasználása) esetében van szükség, és le kell fedniük azt a szituációt, amikor az R1 (Küldetés/Hatáskör) módosul.

Testbed eredmények

MCS megjegyzései a felmerült kérdésekhez

- Átfedés az R3 (Hozzáférés folytonossága) és R15 (Technikai infrastruktúra) / R16 (Biztonság) között. Az R15 arra vonatkozó bizonyítékokkal foglalkozik, hogy a technikai infrastruktúra megfelel elsődleges rendeltetésének, míg az R16 a műveletek (nem csak technikai) biztonságára koncentrál. Ezzel szemben ez a Követelmény a teljes üzletfolytonosságra vonatkozik a megőrzési és hozzáférési funkciókat illetően. Az értékelők arra keresnek bizonyítékokat, hogy a szervezett érett, és felkészült a változó körülményekkel járó kockázatok kezelésére.

A testbed válaszokra épülő intézkedések

- Lehetséges, hogy pontosítanunk kell az útmutatót itt, hogy egyértelműbb legyen mind a szervezeti folytonosság, mind a megőrzés tekintetében a hozzáférési kockázatok (emuláció, formátumok migrációja, stb.).

IV. Titoktartás/Etika

R4. Az repozitórium a lehetséges mértékig biztosítja, hogy az adatok létrehozása, gondozása, hozzáférése és felhasználása a tudományági és etikai normáknak megfelelően történik.

Megfelelési szint

Válasz

Útmutató:

Az etikai normák betartása kritikus fontosságú a felelősségteljes tudományos tevékenységhez. A közzététel kockázata – például annak a kockázata, hogy a felmérésben résztvevő személy beazonosítható, illetve egy veszélyeztetett faj pontos helye meghatározható – olyan aggály, amivel számos repozitóriumnak foglalkoznia kell.

Ehhez a Követelményhez a válaszoknak az alábbi kérdésekre vonatkozó bizonyítékokat kell szolgáltatniuk:

- Hogyan felel meg az repozitórium a vonatkozó tudományági normáknak?
- Az repozitórium kér arra vonatkozó megerősítést, hogy az adatok összegyűjtését, illetve létrehozását az adatok létrehozójának földrajzi helyszínén, illetve szakterületén érvényes jogi és etikai követelményeknek megfelelően végezték el (pl. Etikai Ellenőrzőbizottság/Intézményi Ellenőrző Testület vagy Adatvédelmi jogszabály)?
- Speciális eljárásokat alkalmaznak olyan adatok kezeléséhez, amelyeknél fennáll a közzététel kockázata?
- A közzététel kockázatának kitett adatokat megfelelően tárolják a hozzáférés korlátozása érdekében?
- A közzététel kockázatának kitett adatokat megfelelő feltételek mellett osztják meg?
- Érvényben vannak olyan eljárások, amelyek az adatokra vonatkozó közzétételi kockázat ellenőrzését, szolgálják illetve az adatállományok anonimizálásához vagy a biztonságos hozzáférés nyújtásához szükségesek?
- Az alkalmazottakat képzésben részesítik a közzététel kockázatának kitett adatok kezelését illetően?
- Érvényben vannak eljárások arra az esetre, ha a feltételeket nem teljesítik?
- Az repozitórium nyújt útmutatót a közzéteendő, illetve potenciálisan közzéteendő adatok felelősségteljes használatáról?

Az erre a Követelményre adott bizonyítékoknak összhangban kell lenniük az R12 (Munkafolyamatok) alatt meghatározott eljárásokkal és az R2 (Engedélyek) alatt szereplő engedélyekkel.

Testbed eredmények

MCS megjegyzései a felmerült kérdésekhez

- A kérdések bizalmas jellege, tekintetbe véve, hogy néhány repozitórium „versenytársa” lehet másoknak.
Az R4-hez hasonló kérdéseket fel lehet tenni a DSA-nak és a WDS-nek.
Ez észszerű megjegyzés, és lehetőséget biztosítunk azoknak a kérelmezőknek, akik szeretnék a bizonyítékaik kereskedelmi vagy biztonsági szempontból bizalmas részeit titokban tartani. Azonban az R4 esetében a kért bizonyíték nem csupán arra vonatkozik, hogy megfelelő gyakorlatokkal rendelkezzenek a közzététel kockázata által érintett adatok esetében, hanem arra is, hogy fenn kell tartaniuk azok bizalmát, akik beleegyeznek, hogy személyes/érzékeny adataikat az repozitórium tárolja.
Kiváló gondolat, hogy a DSA-nak és a WDS-nek is fel lehetne tenni hasonló kérdéseket, és ez mindkét szervezet számára fontos is, hiszen nyílt módon szeretnének működni, a tudományos infrastruktúra megbízható „csomópontjaiként”.

A testbed válaszokra épülő intézkedések

- További útmutatót nyújthatunk arról, hogyan lehet a legjobban kommunikálni, hogy nincsenek etikai problémák az adatállományok jellegéből adódóan.

V. Szervezeti infrastruktúra

R5. Az repozitórium megfelelő finanszírozással és megfelelő számú képzett munkatárral rendelkezik, akik egyértelmű irányítási rendszer keretében, hatékonyan hajtják végre a küldetést.

Megfelelési szint

Válasz

Útmutató:

Az repozitóriumoknak finanszírozásra van szükségük, hogy feladataikat elláthassák, valamint kompetens munkatársakra, akik szakértelemmel rendelkeznek adatarchiválás terén.

Ehhez a Követelményhez a válaszoknak az alábbiakra vonatkozó bizonyítékokat kell tartalmazniuk:

- Az repozitóriumnak elismert intézmény ad helyt (garantálva a hosszú távú stabilitást és fenntarthatóságot), a Célközösségének megfelelően.
- Az repozitórium rendelkezik a szükséges finanszírozással, beleértve a munkatársak erőforrásait, az informatikai erőforrásokat, valamint szükség esetén a megbeszéléseken való részvételt biztosító költségvetést. Ideális esetben ennek három-öt éves időszakra kell vonatkoznia.
- Az repozitórium biztosítja, hogy munkatársai számára elérhetőek a folyamatos képzések és a szakmai fejlődés.
- Mind a szervezet, mind munkatársainak szakértelme, beleértve az esetleges kapcsolt szervezeteket is (pl. országos vagy nemzetközi szervezetek) megfelel a küldetésnek.

Testbed eredmények

A testbed válaszokra épülő intézkedések

- Megjegyzést fogunk hozzáfűzni, mely szerint segítené a kérelmezőket a vállalt folyamatok és az azokhoz szükséges készségek egyértelműbb leírása; miközben ez hasznos, az alaptanúsítás hatókörén jóval túlmutat.

VI. Szakértői útmutatás

R6. Az repozitórium mechanizmus(oka)t alkalmaz a folyamatos szakértői útmutatás és visszajelzés biztosításához (házon belül vagy külső forrásból, ideértve a tudományos útmutatást is adott esetben).

Megfelelési szint

Válasz

Útmutató:

A hatékony repozitórium arra törekszik, hogy alkalmazza az adattípusok, adatmennyiségek és adatátviteli sebességek terén jelentkező újdonságokat, valamint átvegye a leghatékonyabb új technológiákat, hogy Célközössége számára értékes maradjon. Éppen ezért, tekintetbe véve a kutatási adatkörnyezetben lezajló változások gyors ütemét, tanácsos, hogy az repozitórium rendszeresen gondoskodjon szakértő felhasználók tanácsait és visszajelzéseit az repozitórium folyamatos relevanciáját és fejlesztését biztosítandó.

Ehhez a Követelményhez a válaszoknak az alábbi kérdésekre vonatkozó bizonyítékokat kell szolgáltatniuk:

- Az repozitórium rendelkezik házon belüli tanácsadókkal, illetve külső tanácsadó bizottsággal, amelynek technikai tagok, adattudományi szakértők és az adott tudományág szakértői lehetnek a tagjai?
- Hogyan kommunikál az repozitórium a szakértőkkel a tanácsadás érdekében?
- Hogyan kommunikál az repozitórium a Célközösséggel a visszajelzés érdekében?

Testbed eredmények

A testbed válaszokra épülő intézkedések

- Egyértelmű átfedés volt az R5 (Szervezeti infrastruktúra) és R6 között, amennyiben mindkét esetben a munkatársak készségeire utaltak a válaszadók. Hasznos lehet a Követelmények további átgondolása és tisztázása.

Digitális objektumok kezelése

VII. Adatok integritása és hitelessége

R7. Az repozitórium garantálja az adatok integritását és hitelességét.

Megfelelési szint

Válasz

Útmutató:

Az repozitóriumnak bizonyítékot kell nyújtania annak igazolására, hogy olyan adat- és metaadat kezelési rendszert működtet, amely megfelelően tudja biztosítani az integritást és hitelességet az adatok bevitel, archív tárolása és az adatokhoz való hozzáférés biztosítása során.

Az integritás biztosítja, hogy az adatokban és metaadatokban történt változásokat dokumentálják, és nyomon követhető a változás indoka és kezdeményezője.

A hitelesség arra vonatkozik, mennyire megbízható az eredetileg eltárolt adatok megbízhatósága és eredete, beleértve az eredeti és a közzétett adatok közötti kapcsolatot, valamint azt, hogy az adathalmazok és/vagy metaadatok között meglévő kapcsolatokat fenntartják-e.

Ennél a Követelménynél az adatok integritására vonatkozó válaszoknak az alábbiakkal kapcsolatos bizonyítékokat kell tartalmazniuk:

- Azon ellenőrzések leírása, amelyekkel igazolni lehet, hogy a digitális objektumokat nem módosították, illetve nem sérültek (sérthetlenség ellenőrzései).
- Az adatok és metaadatok teljességére vonatkozó dokumentáció.
- Az adatok és metaadatok változásainak naplózására vonatkozó részletes leírás.
- A verzióellenőrzési stratégia leírása.
- A vonatkozó nemzetközi szabványok és egyezmények alkalmazása (konkrétan megnevezendők).

A hitelesség kezelésére vonatkozó bizonyítékoknak az alábbi kérdésekre kell vonatkozniuk:

- Az repozitórium rendelkezik az adatok változásaira vonatkozó stratégiával? Az adatok létrehozói tisztában vannak ezzel a stratégiával?
- Az repozitórium megőrzi az eredetre vonatkozó adatokat és a kapcsolódó ellenőrzési nyomvonalakat?
- Az repozitórium megőrzi a metaadatokhoz és egyéb adathalmazokhoz mutató linkeket? Ha igen, hogyan?
- Az repozitórium összehasonlítja ugyanazon adatállomány különböző verzióinak alapvető tulajdonságait? Hogyan?
- Az repozitórium ellenőrzi az adatokat leadók személyazonosságát?

Ez a Követelmény az repozitóriumon belüli összes adat élettartamára vonatkozik, és így összefügg más követelményekhez tartozó munkafolyamat lépésekkel – például R8 (Értékelés) az adatbevitelhez, R9 (Dokumentált tárolási eljárások) és R10 (megőrzési terv) archivált tároláshoz, és R12-R14 (Munkafolyamatok, Adatok megtalálása és azonosítása és Adatok újrafelhasználása) az adatok terjesztéséhez. Ugyanakkor az adatok integritásának és hitelességének fenntartása gondoskodásmódként is felfogható, és az repozitóriumnál mindenki felelőssége.

Testbed eredmények

A teszt válaszai általában megfelelőek és következetesek voltak.

VIII. Értékelés

R8. Az repozitórium meghatározott kritériumok alapján fogad el adatokat és metaadatokat, hogy biztosítsa azok relevanciáját és érthetőségét az adatok felhasználói számára.

Megfelelési szint

Válasz

Útmutató:

Az értékelési funkció kritikus jelentőségű annak megállapításához, hogy az adatok minden kritériumnak eleget tesznek a gyűjteménybe való felvételhez, illetve az adatok megőrzésére szolgáló megfelelő adatkezelés kialakításához. Gondot kell fordítani arra, hogy az adatok relevánsak és érthetőek legyenek az repozitórium által kiszolgált Célközösség számára. Ennél a Követelménynél a válaszoknak az alábbi kérdésekhez kapcsolódó bizonyítékokat kell tartalmazniuk:

- Az repozitórium alkalmaz gyűjtemény kialakítási politikát, amely iránymutatást ad az archiválandó adatok kiválasztásához?
- Az repozitórium végrehajt minőségbiztosítási ellenőrzéseket a felvett adatok teljességének és érthetőségének biztosítása céljából? Ha igen, kérjük, adjanak meg hivatkozásokat a szakemberek közössége által elfogadott minőségbiztosítási szabványokra és a jelentéstételi mechanizmusokra, és ismertessék részletesen, hogy történik a problémák megoldása (pl. visszaküldenek adatokat az adatszolgáltatóknak javításra, az repozitórium javítja az adatokat, minőségi jelzéseket helyeznek el az adatfájlban és/vagy a hozzájuk tartozó metaadatok között?)
- Az repozitórium alkalmaz olyan eljárásokat, amelyekkel meghatározza, hogy léteznek az adatok értelmezéséhez és használatához szükséges metaadatok?
- Mit tesz az adattár, ha a mellékelt metaadatok nem elégségesek a hosszú távú megőrzéshez?
- Az repozitórium nyilvánosságra hozza a preferált formátumok listáját?
- Történnek minőségbiztosítási ellenőrzések annak érdekében, hogy az adatszolgáltatók a preferált formátumokat használják?
- Hogyan kezelik azokat az adatokat, amelyeket nem preferált formátumokban adnak le?

Ez a Követelmény a minőségbiztosítással foglalkozik az adatokat és metaadatokat szolgáltatók és az repozitórium közötti együttműködés szempontjából. Az R11 (Adatminőség) követelmény ezzel szemben a metaadatok és adatok minőségével a Célközösség szempontjából foglalkozik.

Testbed eredmények

A teszt válaszai általában megfelelőek és következetesek voltak.

IX. Dokumentált tárolási eljárások

R9. Az repozitórium dokumentált folyamatokat és eljárásokat alkalmaz az adatok archív tárolásánál.

Megfelelési szint

Válasz

Útmutató:

Az repozitóriumoknak az adatokat és metaadatokat az adatleadás pontjától az adatfelvételen keresztül a hozzáférési pontig kell tárolniuk. A megőrzési feladatkörrel is rendelkező repozitóriumoknak „archív tárolást” is kínálniuk kell az OAIS meghatározása szerint. Ennél a Követelménynél a válaszoknak az alábbi kérdésekhez kapcsolódó bizonyítékokat kell tartalmazniuk:

- Hogyan történik a kapcsolódó folyamatok és eljárások dokumentálása és kezelése?
- Milyen biztonsági szintekre van szükség, és hogyan támasztják alá ezeket?
- Hogyan kezeli az adattárolást a megőrzési politika?
- Az repozitórium rendelkezik stratégiával a biztonsági mentésre/többpéldányos tárolásra vonatkozóan? Ha igen, mi a stratégia?
- Alkalmaznak adat-visszaállítási rendelkezéseket? Mik azok?
- Alkalmaznak kockázatkezelési technikákat a stratégia alátámasztásához?
- Milyen ellenőrzéseket alkalmaznak az archív példányok közötti következetesség biztosítására?
- Hogyan kezelik és ellenőrzik a tárolási médiumok állagromlását?

Ez a Követelmény a folytonosságra vonatkozó, magas szintű intézkedésekkel foglalkozik. Kérjük, tekintse meg az R15 (Technikai infrastruktúra) és R16 (Biztonság) követelményeket is a biztonsági mentésre, fizikai és logikai biztonságra, vészhelyzeti átkapcsolásra és üzletmenet-folytonosságra vonatkozó intézkedések részletes adatait illetően.

Testbed eredmények

A teszt válaszai általában megfelelőek és következetesek voltak.

X. Megőrzési terv

R10. Az repozitórium felelősséget vállal a hosszú távú megőrzésért, és ezt a funkciót tervezett és dokumentált módon kezeli.

Megfelelési szint

Válasz

Útmutató:

Az repozitóriumnak, az adatokat elhelyezőknek és a Célközösségnek ismerniük kell az adattárban elhelyezett tételekre vonatkozó felelősségi szintet. Az repozitóriumnak törvényes joga kell legyen, hogy ezeket a feladatokat vállalja. Az eljárásokat dokumentálni, elvégzésüket biztosítani kell. Ennél a Követelménynél a válaszoknak az alábbi kérdésekhez kapcsolódó bizonyítékokat kell tartalmazniuk:

- Ismert az egyes tételekhez tartozó „megőrzési szint”? Hogyan határozzák ezt meg?
- Az adatokat elhelyező és az repozitórium közötti szerződés a feladatok teljesítéséhez szükséges minden intézkedésre kiterjed?
- A felügyelet átruházása és a felelősség átadása egyértelmű az adatokat elhelyezők és az repozitórium számára is?
- Az repozitóriumnak jogában áll a tételeket másolni, átalakítani és tárolni, illetve azokhoz hozzáférést nyújtani?
- Rendelkeznek megőrzési tervvel?
- A megőrzéshez kapcsolódó intézkedések meghatározásra kerültek a dokumentációban, beleértve a felügyelet átruházását, információk benyújtására és archiválására vonatkozó szabványokat?
- Vannak intézkedések annak biztosítására, hogy a fenti intézkedéseket végrehajtják?

Testbed eredmények

MCS megjegyzései a felmerült kérdésekhez

- Nem egyértelműek az repozitóriumok adatok másolására, átalakítására és tárolására vonatkozó joga. Egy repozitórium megőrizhet adatokat, de nem másolhatja azokat? Ez az átalakítás csak a formátumra, a tartalomra vonatkozik, vagy...?

Az útmutató egyik szándéka, hogy elősegítse a belső kommunikációt a kérelmező szervezeteken belül. Tudunk olyan repozitóriumokról, amelyeknek a régebbi adatállományaihoz tartozó engedélyek kevésbé foglalkoznak a formátum kockázattal, csak bitszintű tárolást feltételezve, és kifejezetten vagy hallgatólagosan lehetetlenné tették a formátum migrációt az engedély szigorú értelmezése szerint. Több eset volt a közelmúltban, ahol a (meta)adatok átalakítására vonatkozó jogokat „vélelmezték”, de nem jelentek meg kifejezetten, ami ezután jogi korlátokat jelentett, illetve az engedélyek költséges újratárgyalását igényelte, hogy az érintett gyűjteményeket új technológiákon keresztül hozzáférhetővé lehessen tenni.

A testbed válaszokra épülő intézkedések

- Fontolóra vehetjük a további, kifejezett útmutatás hozzáadását, a lehetséges megőrzési módszerek leírásával, beleértve az emulációt, formátumokat, migrációt, stb.

XI. Adatminőség

R11. Az repozitórium kellő szakértelemmel rendelkezik a technikai adat- és metaadat-minőség kezeléséhez, és biztosítja, hogy a végfelhasználók elegendő információt kapnak a minőség megítéléséhez.

Megfelelési szint

Válasz

Útmutató:

Az repozitóriumoknak az adatok elhelyezőivel együttműködve kell gondoskodniuk róla, hogy elegendő információ álljon rendelkezésre az adatokról, amelyek alapján a Célközösség fel tudja mérni az adatok minőségét. Az repozitóriumoknak ezen kívül képeseknek kell lenniük értékelni a tárolt adatok technikai minőségét a biztosított anyagok teljességét és minőségét, illetve a metaadatok minőségét illetően. Ehhez a Követelményhez kérjük meghatározni:

- Az repozitórium által az adatok és metaadatok minőségével kapcsolatban választott megközelítést.
- A metaadatok meghatározott sémának való megfelelésének automatikus ellenőrzését.
- Annak lehetőségét, hogy a Célközösség megjegyzéseket fűzhessen az adatokhoz/metaadatokhoz, illetve értékelhesse azokat.
- Rendelkezésre állnak-e utalások kapcsolódó munkákhoz, illetve linkek idézetmutatókhoz.

Az adatminőségre vonatkozó rendelkezéseket más Követelmények is biztosítják. Különösen érdemes megtekinteni az R8 (Értékelés), R12 (Munkafolyamatok) és R7 (Adatok integritása és hitelessége) követelményeket.

Testbed eredmények

MCS megjegyzései a felmerült kérdésekhez

- Átfedés az R11 és R14 (Adatok újrafelhasználása) között, mert mindkettő azt firtatja, megfelelő metaadatokat biztosítanak-e a felhasználónak.
A „metaadatokat” a Közös Követelmények egészében az „adatokat leíró információk” egyszerűsítésére használjuk. Azért használjuk ezt a szót az „információ” helyett, mert valami strukturáltabbra utal, ami megfelel a szabványoknak és (ideális esetben) gépileg végrehajtható. Az R11 témája az adatminőség, míg az R14 azzal foglalkozik, hogy az adatokat a felhasználók célközössége számára érthetővé tegyék. A minőség felmérése különösen relevánssá válik, amikor több tudományágról szóló kutatást folytatnak, ahol a kutatók nem feltétlenül rendelkeznek személyes tapasztalatokkal, hogy csupán az adatok alapján megítélik a minőségüket.
- A WDS Tagok által nyújtott adatoknak hasznosnak kell lenniük az új tudományos eredmények elősegítése szempontjából, ezért érthető elvárás, hogy nagy szigorat alkalmazzanak az adatok magas minőségének fenntartásáért.
A kulcsszó itt az „legendő”. Nem kívánunk (és nem is tudnánk) egységes korlátot szabni a technikai minőséghez. Annak felismerése, hogy az adatokkal, illetve a hozzájuk tartozó metaadatokkal kapcsolatban minőségi problémák merülhetnek fel, fontos a kutatási értéküket illetően, de ez nem akadályozza tudományos felhasználásukat, ha a „minőség” szintje megfelelően dokumentált, melynek alapján az repozitórium eldöntheti, hogy megfelel-e a gyűjteménye kritériumainak, és a felhasználó jól informált döntést tud hozni a megfelelőségükről.

XII. Munkafolyamatok

R12. Az archiválás meghatározott munkafolyamatok szerint történik az adatbeviteltől a terjesztésig.

Megfelelési szint

Válasz

Útmutató:

Az egyes adatbázisokat és szolgáltatásokat érintő gyakorlatok következetességének biztosítása, illetve az ad hoc és reaktív tevékenységek elkerülése érdekében az archiválási munkafolyamatokat dokumentálni kell, és rendelkezéseket kell kialakítani a kockázatok megfelelő kezeléséhez. Az eljárást az repozitórium küldetéséhez és tevékenységeihez kell igazítani, és az adatok archiválására vonatkozó eljárási dokumentációnak egyértelműnek kell lennie.

Ennél a Követelménynél a válaszoknak az alábbi kérdésekhez kapcsolódó bizonyítékokat kell tartalmazniuk:

- Munkafolyamatok/üzleti folyamatok leírásai.
- Egyértelmű kommunikáció az adatok elhelyezői és a felhasználók felé az adatok kezeléséről.
- Biztonsági szintek és a munkafolyamatokra gyakorolt hatás (alanyok adatvédelme, stb.)
- Kimenő adatok minőségi és mennyiségi ellenőrzése.
- Adatok értékelése és válogatása.
- A küldetésnek/a gyűjtemény profiljának nem megfelelő adatok megközelítése.
- A kezelt adatok típusai és a munkafolyamatokra gyakorolt hatások.
- Döntések kezelése a munkafolyamatokon belül (pl. archivált adatok átalakítása).
- Munkafolyamatok változáskezelése.

Ez a Követelmény azt igazolja, hogy minden munkafolyamat dokumentált. Az ilyen munkafolyamatokra vonatkozó bizonyítékokat esetleg más feladatspecifikus Követelményeknél már bemutatták, például az adatbevitelt illetően az R8 (Értékelés), a tárolási eljárásokat illetően az R9 (Dokumentált tárolási eljárások), a biztonsági intézkedéseket illetően az R16 (Biztonság), illetve a titoktartást illetően az R4 (Titoktartás/Etika) fejezeteknél.

Testbed eredmények

A teszt válaszai általában megfelelőek és következetesek voltak.

XIII. Adatok megtalálása és azonosítása

R13. Az repozitórium lehetővé teszi a felhasználóknak, hogy megtalálják az adatokat, és következetes módon utaljanak azokra megfelelő hivatkozással.

Megfelelési szint

Válasz

Útmutató:

Az adatok hatékony megtalálása kulcsfontosságú az adatok megosztásánál, és a legtöbb repozitórium kereshető katalógusokat kínál a tárolt adatok leírásával, mellyel a potenciális felhasználók felmérhetik, hogy megfelelnek-e az igényeiknek. Ha már megtalálták az adatbázisokat, azoknak hivatkozhatóknak kell lenniük az adatokra mutató teljes hivatkozásokkal, beleértve állandó azonosítókat, amelyek révén az adatok a jövőben is hozzáférhetők. Az hivatkozások ezen kívül megnevezik azokat a személyeket is, akik az adatbázis létrehozásához hozzájárultak, illetve a megosztás feltételeit.

Ennél a Követelménynél a válaszoknak az alábbi kérdésekhez kapcsolódó bizonyítékokat kell tartalmazniuk:

- Az repozitórium kínál keresési lehetőségeket?
- Az repozitórium fenntart kereshető metaadat katalógust a vonatkozó (nemzetközileg elfogadott) szabványok szerint?
- Az repozitórium lehetővé teszi a metaadatok gépi feldolgozását?
- Az repozitórium szerepel egy vagy több szakági vagy általános adatforrás-jegyzékben?
- Az repozitórium kínál ajánlott adathivatkozást?
- Az repozitórium kínál állandó azonosítókat?

Testbed eredmények

MCS megjegyzései a felmerült kérdésekhez

- Nem egyértelmű, hogy a megfelelő (nemzetközileg elfogadott) szabványok az útmutatóban a metaadat szabványokra vagy másra utalnak.
Minden olyan szabványra utalnak, amelyek lehetővé teszik az repozitórium számára, hogy együttműködhessenek bárkivel, aki az ott tárolt (meta)adatokhoz hozzáférhessen, azokat betakaríthassa, és fordítva. Ebből kifolyólag ide tartoznak a metaadat szabványok, ontológiák, stb. További szöveggel fogjuk ezt részletezni.

XIV. Adatok újrafelhasználása

R14. Az repozitórium lehetővé teszi az adatok újrafelhasználását bizonyos idő elteltével, gondoskodva a megfelelő metaadatokról az adatok megértése és felhasználása érdekében.

Megfelelési szint

Válasz

Útmutató:

Az repozitóriumoknak gondoskodniuk kell róla, hogy az adatok érthetőek és hatékonyan felhasználhatók legyenek a jövőben is a technológiai változások ellenére. Ez a Követelmény az adatok újrafelhasználhatóságának biztosításáért tett intézkedéseket értékeli. Ennél a Követelménynél a válaszoknak az alábbi kérdésekhez kapcsolódó bizonyítékokat kell tartalmazniuk:

- Milyen metaadatokat követel meg az adattár, amikor az adatokat szolgáltatják (pl. Dublin Core vagy tartalomorientált metaadatok)?
- Az adatokat a Célközösség által használt formátumokban nyújtják? Mely formátumokban?
- Tesznek intézkedéseket a formátumok jövőbeni lehetséges változásainak kezelésére?
- Vannak tervek a jövőbeli adatmigrációval kapcsolatban?
- Hogyan biztosítja az repozitórium az adatok érthetőségét?

Az újrafelhasználás az R2 (Engedélyek) fejezetben tárgyalt, vonatkozó engedélyektől függ.

Testbed eredmények

MCS megjegyzései a felmerült kérdésekhez

- Nincs különbség a „felhasználás” és az „újrafelhasználás” között. Az utóbbi talán felesleges.
*Esetleg jobban alá tudjuk támasztani az újrafelhasználás koncepcióját, ha egy definíciót felvesszünk a kifejezések jegyzékébe, illetve az alábbi szöveggel kiegészítjük az Útmutatót:
„Olyan környezetekben, ahol a másodlagos elemzés eredményeit újra elhelyezik egy adattárban az elsődleges adatokkal együtt, az adatok eredetének követése és a kapcsolódó jogok egyre bonyolultabbá válnak.”*

Technológia

XV. Technikai infrastruktúra

R15. Az repozitórium megfelelően támogatott operációs rendszereket és más alapvető infrastruktúrális szoftvereket használ, amelyek megfelelnek a Célközösségnek nyújtott szolgáltatásoknak.

Megfelelési szint

Válasz

Útmutató:

Az repozitóriumoknak megbízható és stabil alapvető infrastrukturális szoftvereken kell működniük, amely maximalizálja a szolgáltatás hozzáférhetőségét. Ezen kívül az alkalmazott hardvernek és szoftvernek relevánsnak és megfelelőnek kell lennie a Célközösség, illetve az repozitórium által betöltött funkciók szempontjából. A kapcsolódó szabványok, például az OAIS referenciamodell meghatározzák az repozitóriumok funkcióit a felhasználói igények kielégítése szempontjából.

Ennél a Követelménynél a válaszoknak az alábbi kérdésekhez kapcsolódó bizonyítékokat kell tartalmazniuk:

- Milyen szabványokat alkalmaz az repozitórium referenciaként? Ezek nemzetközi és/vagy közösségi szabványok (pl. Spatial Data Infrastructure (SDI) szabványok, OGC, W3C, vagy ISO 19115)? Milyen gyakran ellenőrzik ezeket?
- Hogyan valósítják meg a szabványokat? Vannak jelentős eltérések a szabványoktól? Ha igen, kérjük, ismertessék.
- Az repozitórium rendelkezik tervvel az infrastruktúra fejlesztéséhez? Ha igen, mit takar?
- Vezetnek szoftverleltárt és rendelkezésre áll rendszerdokumentáció?
- Használják közösségi támogatású szoftvert? Kérjük, ismertessék.
- Valós idejű és közel valós idejű adatfolyamoknál 24 órás kapcsolatot biztosítanak nyilvános vagy magán hálózatokhoz olyan sávszélességgel, amely megfelel az repozitórium globális és/vagy regionális feladatainak?

Testbed eredmények

MCS megjegyzései a felmerült kérdésekhez

- Lecseréljük a hardverünket. Megfelelő válasz, hogy rendelkezünk tervvel az infrastruktúra fejlesztésére?
Arra törekszünk, hogy az alaptanúsítás esetén a megfelelésnek alacsony korlátokat szabjunk. Ez nyilvánvalóan kihívásokat jelent az repozitóriumok komplex technikai vonatkozásai szempontjából. Ebben az esetben az értékelő olyan bizonyítékot kereshet, amely az infrastruktúra esetében az előrelátó tervezést igazolja a technikai változások és a felhasználók új igényei fényében. Amennyiben ilyen tervvel nem rendelkezik a szervezet, ez azt mutathatja, hogy nem tudja támogatni a z adatok megőrzését és az azokhoz való hozzáférést a jövőben.
- A közösség által támogatott szoftver nincs használatban.
Ez megfelelő válasz lehet, ha a körülményeket is megadják. A közösség által támogatott szoftverre utaló bizonyíték azt mutathatja, hogy az adott szervezet minimalizálja a költségeket és kockázatokat azáltal, hogy az érdekeltek sokféle csoportja által a „célnak megfelelőnek” ítélt erőforrásokat alkalmaz. Azonban az ilyen opciók hiánya esetén teljesen elfogadható annak igazolása, hogy a házilag fejlesztett, egyedi szoftverrel lehet az repozitórium szolgáltatásait a legmegfelelőbben biztosítani.

XVI. Biztonság

R16. Az repozitórium technikai infrastruktúrája védelmet nyújt a létesítménynek, adatainak, termékeinek, szolgáltatásainak és felhasználóinak.

Megfelelési szint

Válasz

Útmutató:

Az repozitóriumnak elemeznie kell a potenciális fenyegetéseket, felmérnie a kockázatokat, és következetes biztonsági rendszert kell kialakítania. Fel kell vázolnia káresemény forgatókönyveket rosszindulatú cselekmények, emberi hibák vagy technikai meghibásodások esetére, amelyek fenyegetést jelentenek az adattárra, illetve az repozitórium adataira, termékeire, szolgáltatásaira és felhasználóira. Fel kell mérnie az ilyen forgatókönyvek valószínűségét és hatását, meghatározni az elfogadható kockázati szinteket, illetve az repozitóriumot és Célközösségét érintő fenyegetések kezeléséhez szükséges intézkedéseket. Ezt folyamatosan végezni kell.

Ehhez a Követelményhez kérjük meghatározni:

- Azokat az eljárásokat és intézkedéseket, amelyek az alapvető szolgáltatások gyors helyreállítását vagy pótlását biztosítják leállás esetére.
- A szervezetük informatikai rendszerét, vészhelyzeti tervét és üzletfolytonossági tervét; a biztonsággal foglalkozó munkaköröket betöltő munkatársakat (pl. biztonsági munkatársak); és az alkalmazott kockázatelemző eszközöket (pl. DRAMBORA). Ez a Követelmény más fejezetekben általánosságban leírt kérdésekkel is foglalkozik – pl. R12 (Munkafolyamatok), és kiegészíti az R9 (Dokumentált tárolási eljárások) fejezetet.

Testbed eredmények

MCS megjegyzései a felmerült kérdésekhez

- A biztonsági kérdésekkel foglalkozó dokumentáció nem angol nyelvű.
Noha arra törekszünk, hogy az értékelőket és a kérelmezőket nyelv és szakterület szempontjából párosítsuk, ez nem minden esetben lehetséges. Ezért azt kérjük, hogy angol nyelvű összgezést biztosítsanak a kérelmezési dokumentumban vagy máshol.

További információk és a kérelmezők visszajelzései

XVII. További információk

R17. Bármely egyéb releváns információ, amit szeretnének megosztani az adattárral kapcsolatban.

Válasz

Útmutató:

Az repozitórium bármilyen további információt megadhat itt, amely nem szerepelt a fenti Követelmények között, de hasznos lehet az értékelők számára az értékelésük elkészítése során. Például ismertethetik itt:

- Az repozitórium adatbázisok felhasználását és hatásait (hivatkozások, felhasználás más projekteknél, stb.)
- Az repozitórium által betöltött országos, regionális vagy globális szerep.
- Bármely globális klaszter vagy hálózati szerveződés, amelynek az repozitórium a tagja.

Testbed eredmények

A testbed válaszokra épülő intézkedések

Az ide beírt információk jobb helyen lettek volna az R0 (Kontextus) fejezetben a konkrét kérdések között, mint a Követelmények végén. Ezért a kontextushoz kapcsolódó további információkra rákérdező szövegdobozt helyezhetünk el a Hátér információk fejezetben.

XVIII. A kérelmezők visszajelzései

R18. A DSA–WDS Közös Követelmények Jegyzéke nem végleges rendszer, ezért nagyra értékeljük hozzájárulásait az alaptanúsítás eljárásának javításához. Ennek érdekében kérjük, osszák meg velünk megjegyzéseiket a Jegyzék minőségével és az Önök szervezetével kapcsolatos relevanciájával kapcsolatban, egyéb gondolataikkal együtt.

Válasz

Testbed eredmények – Certification & Renewal

MCS megjegyzései a felmerült kérdésekhez

- Hasznos lenne egy olyan dokumentum, amely kijelenti, hogy a DSA-WDS keretrendszer szerint az repozitórium megbízható.
A DSA vagy a WDS tanúsítást megszerző repozitóriumok már kapnak egy erre vonatkozó logót. A DSA logó linkje az repozitórium nyilvános igazolásainak nyilatkozatára mutat, és egy kölcsönösen meghatározott internetes helyen jelenik meg (ami egyértelműen kapcsolódik az alkalmazás köréhez). A DSA és a WDS dolgozni fog annak kidolgozásán, hogyan lehet egyértelműen láthatóvá tenni, hogy egy repozitórium megfelelt a Közös Követelményeknek.
- Az újbóli tanúsítást ötévente észszerű elvégezni Az alapvető rendszerek és kapacitások nem feltétlenül változnak meg háromévente, bár folyamatosan alakulnak, hogy megfeleljenek a technológiának és a felhasználói igényeknek.
Konzultációt követően a DSA és a WDS megállapodott, hogy az újbóli tanúsítás időszakát két- és három-öt éves ciklusokról három évre módosítják. A Megbízható Digitális Repozitórium ISO szabvány (ISO 16363) ötéves felülvizsgálati időszakot ad meg, de az alapvető megbízhatósági szabványnál úgy érezzük, rövidebb időszak szükséges, hogy figyelembe lehessen venni az esetleges módosításokat és javításokat. Egy olyan szervezet, amelynek megfelelően kezelt nyilvántartása és üzleti folyamatai vannak, számíthat rá, hogy három év elteltével csupán minimális módosításokkal újabb kérelmet tud benyújtani kivéve természetesen, ha a Követelményeket magukat módosították az adott időszakban.
- Ha csökkentik az újbóli tanúsítás időszakát a WDS Tagoknál, akkor a Közös Jegyzéket – vagy néhány Követelményét – is csökkenteni lehetne, és az átfedéseket elkerülni.
A jelen és a jövőbeli tesztelések nyomán törekedni fogunk arra, hogy az észlelt átfedéseket tisztázzuk, illetve kiküszöböljük, de a Követelmények teljes hossza már így is a lehető legrövidebb, ha a kívánt hatókört fenn kívánjuk tartani. Közben törekszünk arra, hogy belépő szintű „alap” tanúsítványt kínáljunk, a részletesebb tanúsítási szabványokkal is összhangban kívánunk lenni.
- Tisztázni kellene, mikor kezdődik el a hároméves időszak a megújítási eljárashoz. A választól függően előfordulhat, hogy csak egy év marad az repozitórium tanúsítása és a következő megújítás között, illetve maximálisan ötévente kerül sor a felülvizsgálatra.
Ez egy indokolt megjegyzés, és a DSA és a WDS fontolgatja, hogy szétválasztja a Követelmények verzióinak kiadását és a tanúsítás időszakát. Ideális esetben minden akkreditáció pontosan három évig lenne érvényes az odaítélés időpontjától, és a kérelmezőknek csak a Követelmények új verzióira kellene frissíteniük (ha voltak válaszok) a megújítás idején.

A melléklet: Kifejezések jegyzéke (Forrás: OAIS⁵)

Hozzáférési jogokra vonatkozó információk: Azon információk, amelyek meghatározzák a tartalmakkal kapcsolatos információkra vonatkozó hozzáférési korlátozásokat, beleértve a jogi kereteket, az engedélyezés feltételeit és a hozzáférés ellenőrzését. Tartalmazzák az Adatszolgáltatási Megállapodásban meghatározott hozzáférési és terjesztési feltételeket, mind az (repozitórium általi) megőrzést, mind a (Fogyasztó általi) végső felhasználást illetően. Ide tartoznak még a jogok érvényesítését szolgáló intézkedések alkalmazására vonatkozó specifikációk.

Archívum: Olyan szervezet, amelynek célja, hogy adott Célközösség számára hozzáférhető és felhasználható információkat őrizzen meg.

Hitelesség: Annak mértéke, hogy egy személy (vagy rendszer) mennyire tekint egy adott dolgot annak, aminek szánják. A hitelességet bizonyítékok alapján lehet megítélni.

Fogyasztó: Az a szerep, amit azok a személyek vagy kliens rendszerek játszanak, akik kapcsolatba lépnek az repozitórium szolgáltatásokkal, hogy ott őrzött, számukra érdekes információkat találjanak, és az ilyen információk részleteihez hozzáférjenek. Ez magában foglalhat más repozitóriumokat és belső adattároló személyeket vagy rendszereket is.

Adat: Információk újraértelmezhető megjelenítése szabványosított módon, amely alkalmas kommunikációra, értelmezésre vagy feldolgozásra. Adatokra példák a bitsorozatok, számadatok táblázatai, karakterek egy oldalon, hangfelvétel valaki beszédéről, vagy épp egy holdközvet mintá.

Célközösség: Potenciális Fogyasztók meghatározott csoportja, akiknek meg kell érteniük egy adott információhalmazt. A Célközösség állhat több felhasználói közösségből is. A Célközösséget az Archívum határozza meg, és definíciója idővel változhat.

Digitális adatmigráció: Digitális információk továbbítása az repozitóriumon belül, annak megőrzésére törekedve. Az általános adattovábbítástól három jellemzője különbözteti meg: a megőrzést igénylő teljes információtartalom megőrzésére helyezett hangsúly; az információk új archív kezelése a régi felváltását jelenti; és az a körülmény, hogy a továbbítás minden vetületét illető teljes ellenőrzés és felelősség az repozitóriumon belül marad.

Digitális objektum: Bitsorozatokból álló objektum.

Hosszú táv: Olyan időtartam, amely elég hosszú, hogy aggályok merüljenek fel a változó technológiák hatásai miatt, beleértve az új médiumok és adatformátumok támogatását, illetve a változó Célközösség miatt, az adattárban tárolt információkat illetően. Ez az időszak meg nem határozott jövőbeli időpontig tart.

Hosszú távú megőrzés: A Célközösség számára független módon érhető információk fenntartása azok Hitelességét alátámasztó bizonyítékokkal, Hosszú távon.

Nyitott Archiválási Információs Rendszer (OAIS): Archívum, amelyet egy olyan szervezet alkot, amely egy nagyobb szervezet része lehet, amely felelősséget vállalt az információk megőrzésére és a Célközösség számára való hozzáférhetővé tételére. Olyan elvárásoknak felel meg, amely lehetővé teszi az OAIS Archívum megkülönböztetését az „Archívum” kifejezés egyéb használatától. Az OAIS esetében a „Nyitott” szó használata arra utal, hogy ez az Ajánlás és a jövőbeli kapcsolódó Ajánlások és szabványok kialakítása nyitott fórumokon történik, és nem arra utal, hogy az Archívumhoz való hozzáférés korlátozás nélküli.

Adatok létrehozója: Azon személyek vagy kliens rendszerek által betöltött szerep, akik/amelyek a megőrizendő információkat biztosítják. Ide tartozhatnak más repozitórium vagy belső adattároló személyek, r rendszerek is.

Eredetre vonatkozó információk: A tartalmat képező információk előtörténetét dokumentáló információk. Ezek az információk megmutatják a tartalmat képező információk eredetét vagy forrását, a létrejöttük óta rajtuk végbement változásokat, illetve az azóta felettük felügyeletet gyakorló személyeket. Az Archívum feladata az Eredetre vonatkozó információk létrehozása és megőrzése a Beviteltől; ugyanakkor a korábbi

⁵ Consultative Committee for Space Data Systems. Referenciamodell Nyitott Archiválási Információs Rendszerhez (OAIS). Ajánlott gyakorlat -- CCSDS 650.0-M-2. Magenta Book, 2012. június <http://public.ccsds.org/publications/archive/650x0m2.pdf>

Eredetre vonatkozó információkat az Adat létrehozójának kell biztosítania. Az Eredetre vonatkozó információk a Hitelesség alátámasztását szolgálják.

Referenciamodell: Adott környezet entitásai közötti kapcsolatok megértését és az adott környezetet támogató, következetes szabványok vagy specifikációk kialakítását szolgáló keretrendszer. A referenciamodell kisebb számú egységesítő koncepcióra épül, és oktatásra, illetve szabványok laikusok számára való elmagyarázására használható.

Utódlási terv: Arra vonatkozó terv, hogy az repozitórium adatbázisainak kezelése, tulajdonjoga és/vagy ellenőrzése hogyan és mikor kerül át másik adattárhoz az ilyen adatbázisok folyamatos hatékony megőrzése érdekében.

Az OAIS szöszedetben nem szereplő kifejezések

Gondozás: Azok a tevékenységek, amelyek ahhoz szükségesek, hogy az elhelyezett adatok jelenleg és a jövőben megőrizhetők és hozzáférhetők legyenek. A technológiai változásoktól függően a gondozásra az adatok élettartama alatt bizonyos időszakonként szükség lehet.

Bevitel: Az adatok és a hozzájuk tartozó metaadatok bevitele az adattárba.

Integritás: Digitális objektumok belső következetessége és sértetlensége. Az integritást sérthetik a hardver hibák akkor is, ha a digitális objektumokhoz nem nyúltak, illetve szoftveres vagy emberi hibák az adatok továbbításakor vagy feldolgozásakor.

Preferált formátumok: Olyan formátumok, amelyeknél az Archivum észszerűen biztos lehet abban, hogy később is olvashatók és használhatók lesznek. Jellemzően ezek az adott szakterület által ténylegesen használt szabványok.

Testbed eredmények

MCS megjegyzései a felmerült kérdésekhez

- Az utóbbi részt a Kifejezések jegyzékébe kellene integrálni, és jelezni, mely kifejezések származnak az OAIS-ból, hogy ezáltal olvashatóbb legyen.
Jogos megjegyzés, a Szöszedetet ennek megfelelően frissítjük.